

SOCIAL AND HUMAN SCIENTIFIC

Karyağdı GÜNGÖR, N. (2021). "Muhasebe Mesleğinde Kadın Olmanın Mesleki Açından Değerlendirilmesi Üzerine Nitel Bir Araştırma: Diyarbakır İlinde Bir Çalışma R&S -Research Studies Anatolia Journal, Vol:4, Issue:2; pp:130-142

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, Muhasebe Mesleği, Kadın

Keywords: Accounting, Accounting Profession, Woman

Makale Türü Araştırma Makalesi

MUHASEBE MESLEĞİNDE KADIN OLMANIN MESLEKİ AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ: DİYARBAKIR İLİNDE NİTEL BİR ARAŞTIRMA

Professional Evaluation of Woman in Accounting Profession: A Qualitative Research in Diyarbakır Province

Nazan GÜNGÖR KARYAĞDI¹

Geliş Tarihi / Arrived Date
12/03/2021

Kabul Tarihi / Accepted Date
04/04/2021

Yayınlanma Tarihi / Published Date
30/04/2021

ÖZ

ABSTRACT

Ekonomik sistem içerisinde gerek devlete gerekse işletmelere karşı büyük sorumluluk taşıyan mesleklerden biri de muhasebe mesleğidir. Dünya’da olduğu gibi Türkiye’de de muhasebe meslek mensuplarının profili incelendiğinde erkek sayısının daha fazla olduğu görülmektedir. Ve bu durum kimi zaman bireyler tarafından mesleğin yerine getirilmesinde kadınların rolünün nasıl olduğu yönünde merak uyandırmaktadır. Bu kapsamda ele alınan çalışmanın amacı, kadın meslek mensuplarının muhasebe mesleğini yerine getirirken yaşadıkları sorunların ve deneyimlerin mesleki açıdan değerlendirilmesidir. Bu amaçla Diyarbakır ilinde faaliyet gösteren kadın muhasebecilerle görüşme yapılmış ve veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda, kadın muhasebe meslek mensuplarının mesleki olarak birtakım zorluklar yaşadığı ve bu zorlukların aile ve sosyal hayatlarına olumsuz yönde yansıdığına ilişkin sonuçlara ulaşılmıştır.

Accounting is one of the professions that carries out great responsibility to both the state and enterprises in the economic system. As in the world when the profile of accounting professionals is examined it is seen that the number of men is also higher in Turkey. This sometimes raises questions about the role of women in the performance of the profession. The aim of the study is to evaluate the problems exposed and experiences gained by women professionals in performing the accounting profession. For his purpose, data was collected by interviewing female accountants operating in Diyarbakır. As a result of the study, it can be concluded that female accounting professionals experienced a number of difficulties professionally and these difficulties were negatively reflected in their family and social lives.

GİRİŞ

Toplumda yer edinen önemli meslekler içerisinde bulunan muhasebe mesleği, geniş üye yelpazesine sahiptir. Bu meslek gerek eğitim açısından gerekse yaş itibarıyla incelendiğinde oldukça zengin bir profile sahip meslek mensuplarını barındıran bir meslek türüdür. Alanında uzmanlık gerektiren ve birçok zorluğu olan bu meslek türünün tercih edilmesinde etkili olan birden fazla faktör bulunmaktadır. Bu faktörler içerisinde kişisel, çevresel ve mesleğe has nitelikler, mesleğin saygın ve önemli olması gibi faktörler yer alır. Bunun yanı sıra mesleğin icrasında hem erkek mensuplar hem de kadın mensuplar aktif olarak çalışabildiği için bu meslek hem erkekler hem de kadınlar tarafından tercih edilmektedir.

Türkiye’de muhasebe mesleğini icra eden erkek ve kadın sayısına bakıldığında daha çok erkek egemen bir meslek olduğu görülmektedir. Tıpkı, kepçe operatörlüğü, askeri meslek grupları gibi. Yapılan birçok çalışma da bunu destekler niteliktedir. Kadın meslek mensuplarının muhasebe mesleğinde sayılarının az olduğu açıkça ortadadır. Bunun nedenleri arasında, birçok faktörün olduğu söylenebilir.

Bu nedenle çalışmamızdaki amaç, meslekteki cinsiyet dağılımındaki farklılıktan yola çıkarak, meslekte aktif olarak çalışan kadınların deneyimlerini ortaya koymanın yanında ne gibi sorunlarla karşı karşıya

¹ Öğr. Gör., Bitlis Eren Üniversitesi, Sosyal Bilimler MYO, ngkaryagdi@beu.edu.tr, Bitlis/TÜRKİYE

kaldıklarını da tespit etmektir. Bu bakımdan, yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak Diyarbakır ilinde çalışan kadın muhasebecilere yönelik bir çalışma yapılmış ve çalışmadan elde edilen veriler yorumlanmaya çalışılmıştır.

MUHASEBE MESLEĞİ VE MUHASEBE MESLEĞİNDE KADIN OLMAK

Meslek tercihi, insanların hayatına yön veren önemli süreçlerden ve kararlardan biridir. Bundan dolayı bireyler meslekleri ile ilgili seçim yaparken geçimlerini sağlayacakları ve manevi açıdan kendilerini tatmin edecek bir meslek seçmelidirler. Bireylerin tercih ettikleri mesleklerde başarılı olabilmesi ancak kendilerini iyi tanımaları; sahip oldukları yeteneklere uygun mesleklere yönelmeleriyle mümkündür. Bütün bu etkenlerden dolayı, mesleki tercihte bulunacak kişilerin farkındalık düzeyi, ailenin yaklaşımı ve farkındalığı, çevresel faktörlerin de meslek seçiminde önemi büyüktür (Akın & Onat , 2015 :298). Kişilik, eğitim seviyesi, yetenekler, inançlar ve aile çevresi gibi birçok etken meslek seçiminde önemli yere sahiptir (Akın N. , 2017 :875). Alanında uzmanlık gerektiren ve birçok açıdan zorlukları içeren muhasebe mesleğinin bireyler tarafından tercih edilmesinde de bireysel, çevresel ve mesleğe yönelik birçok faktörün etkili olduğu görülmektedir. Ancak, mesleğin son yıllarda önem kazanan bir meslek olduğu gerçeği bireylerin bu mesleği seçiminde etkili olan unsurlardandır (Can, Karaca , & Gökğöz , 2010:2)

Muhasebe mesleği, muhasebe alanıyla ilgili-yeterli bilgi ve donanıma sahip olmakla beraber bazı etik değerler de sahip olmayı gerektirir. Ayrıca, muhasebe mesleği, ülkelerin ekonomik yapısı içerisinde önemli bir yer tutan özel ve kamu işletmelerinin muhasebe ve denetimle ilgili bütün işlemlerin yasalara, kurallara, standartlara ve yöntemlere bağlı olarak tarafsız bir şekilde inceleyen ve uygulayan bir meslektir. Bu meslekte güvenilir ve dürüst bir şekilde çalışmak oldukça önem taşıyan unsurdur. Gelişen teknolojik, ekonomik, sosyal ve finansal gelişmeler ve değişimlerle beraber daha da önem arz etmeye başlamıştır. Toplum ve ticari hayat için de önem taşımaktadır (A.Gökğöz & Zeytin , 2012 :69). Türkiye’de muhasebe mesleği giderek gelişen bir meslek olmakla beraber, 3568 Sayılı Kanunla beraber yasal bir zemine oturtulmuştur.İlgili kanunun amacı, şirketlerde faaliyetlerin sağlıklı bir şekilde yapılmasını sağlamak, faaliyet sonucunda ortaya çıkan sonuçları ilgili mevzuat kapsamında denetlemeye tabi tutmak amacıyla “Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik” ve “Yeminli Mali Müşavirlik” meslekleri ile ilgili meslek odaları ve birliklerinin kurulması ile ilgili esasları içermektedir (3568 Sayılı Kanun,Md.1).

Türkiye’de muhasebe mesleği icra eden birçok birey vardır.Meslek mensuplarının sayılarına bakıldığında, SMMM (Serbest Muhasebeci Mali Müşavir) sayısının ise 113.522 ; YMM (Yeminli Mali Müşavir) sayısının da 4.808 olduğu görülmektedir. Cinsiyet dağılımına bakıldığında ise , bütün gurplardaki toplam erkek sayısı 83.577 iken toplam kadın sayısı ise 34.753’tür. Bu dağılım meslek grubunda sayı olarak daha çok SMMM’lerin yer aldığını ve yine meslek mensuplarında erkek sayısının daha fazla olduğunu göstermektedir (TÜRMOB).

Muhasebe mesleğinde ülkemizde hem erkekler hem de kadınlar aktif olarak çalışmaktadır.Fakat, mesleki olarak bakıldığında muhasebe mesleğini icra eden kadın sayısı erkek sayısından oldukça az düzeydedir (Ağca & Yalçın , 2009 :37). Kadınların muhasebe mesleğine girişine bakıldığında, ABD pratiğinde son 20 yıl verileri incelenmiş ve gittikçe bir artış olduğu görülmüştür. ABD’de yer alan muhasebecilerin %50’si bayanlardan oluşmaktadır. Ancak, bayan meslek mensubu oranının yüksek olmasına rağmen, SMMM firmaları, ailevi sorumluluklarından dolayı bayanları muhasebe mesleğinde tutma konusunda zorluk yaşamaktadırlar. Ayrıca,bayan meslak mensupları işlerinde kariyer yapmada ve terfi almada çok az sayıdadırlar. Türkiye’ye bakıldığında ise, ABD ile paralellik göstermektedir. Ancak, ABD uygulamalarına bakıldığında ülkemizde muhasebe mesleğini icra eden kadın sayısının ABD kadar çok olmadığı aşikardır (Yardımcıoğlu, 2008 :147-150). Bunun nedenleri arasında kadınların çalışma hayatında dezavantajlı bir konumda yer aldıkları ve naif, ılımlı yapıları ile daha çok pembe yaka olarak ifade edilen işlere/mesleklere uygun görülmeleri gibi nedenler yer almaktadır (W.Wood & Eagly , 1999: 412).

Ülkemiz’de yer alan meslek gruplarının rollerine bakıldığında daha çok annelik ve bakım işleri ile ilişkilendirilen kadınlar, daha çok öğretmenlik, hemşire gibi ya da daha az yorucu olan ve daha az çalışmayı gerektiren mesleklere uygun görülmektedirler (Selimoğlu vd., 2020 :2). Muhasebecilik mesleği ise, sahip olduğu özellikler nedeniyle kadınlara ait olan özelliklerin dışında bir yapıya sahiptir.

Bu mesleğin, güç ve statü gerektirmesi, rekabeti ön planda tutması, sayısal becerilere dayanması gibi cinsiyetçi tutumlara sahip erkek ve kadınların, bu meslekte yer edinmek isteyen kadınlara karşı olan tutumlarını olumsuz bir şekilde etkilemektedir (Özdemir, 2010:128). Bu bağlamda, Rudman vd.(2012) yaptıkları çalışmaya bakıldığında, liderlik becerisi, iddialı olmak, kariyer yapma isteği, agresif ve çalışırken bağımsız olma gibi bir çok özelliğin erkeklerle ilişkilendirildiği görülmektedir (Rudman, Moss-Racusin, Phelan, & Nauts,, 2012: 167). Geleneksel motiflerin hakim olduğu toplumlardan biri olan ülkemizde kadınlar daha çok erkeklerin egemen oldukları sosyal platformlara katılmayı istememektedir. Bu durum ise , kadınları tanınırlık, bilgi ve statü gibi bir çok alandan ve sosyal ağlardan uzak tutmakta; kadınlara bunların sağladığı imkanlardan yararlanma fırsatı vermemektedir (Özdemir, 2010:132).

LİTERATÜR TARAMASI

Gelişmiş ve gelişmekte olan birçok ülkede muhasebe mesleğinde kadın olarak çalışan meslek mensuplarına yönelik birtakım çalışmalar mevcuttur. Ancak ülkemizde bu konuda yapılan çalışmalara bakıldığında sayısının diğer ülkelere oranla daha az düzeyde olduğu görülmektedir. Kadın muhasebeciler ve çalışmaları ile ilgili yapılmış olan ulusal ve uluslararası çalışmalara ilişkin bazı örnekler aşağıda sunulmuştur.

Tablo 1.Türkçe ve Yabancı Literatürde Yer Alan Bazı Çalışmalar

Yazar	Yıl	Sonuç
Yardımcıoğlu	2008	Bu çalışmada, ABD ve Türkiye örnek alınarak kadın meslek mensuplarının durumu hakkında araştırma yapılması amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda, ABD’de yer alan CPA firmaları tarafından işe alınan kadın muhasebeci sayısında artış olduğu ancak firma ortaklığında ise sayının az olduğu tespiti yapılmıştır. Ayrıca Türkiye’de kadın sayısının giderek arttığı görülse de erkek sayısının yine de daha fazla olduğu belirlenmiştir. Muhasebe mesleğinin zorluklarının aile hayatını etkilemeyecek şekilde oluşturulmasıyla, eğitim düzeyi ve kalitesinin artırılmasıyla kadın sayısının daha da artacağı yönünde tespitlerde bulunmuştur.
Ağca ve Yalçın	2009	Çalışmalarında, muhasebe mesleğini icra eden kadınların cinsiyete dayalı ayrımcılıkla karşılaşmış ve karşılaşmadıklarını ortaya koymayı hedeflemiştir. Bu kapsamda İstanbul’da çalışan 100 kadın muhasebeciye anket çalışması yapılmıştır. Araştırma sonucunda, kadınların birtakım sorunlarla karşılaştıklarını tespit etmiştir. Bu sorunların bazılarının mesleğin getirdiği zorlukları olduğunu bazılarının ise kadın olmakla alakalı olduğu sonucuna varılmıştır. Kadınların, meslekte beklenen kabulü görmedikleri müşteri bulma ve mükellef bulma konusunda sorunlar yaşadıkları, erkek meslek mensuplarına oranla daha az gelir elde ettikleri gibi sorunlarla karşılaştıkları belirlenmiştir.
Twum	2013	Bu çalışmada hem anket yöntemini hem de kişisel görüşme yöntemlerini kullanmış ve Gana’da yer alan kadın muhasebeciler üzerine bir araştırma yapmıştır. Bu araştırmasında kadın muhasebecilerin “cam tavan” sendromuyla karşılaşmış ve karşılaşmadıklarını araştırmıştır. Kadınların muhasebe mesleğini yaparken ev hayatı ve işini dengeleme yetilerini incelemiştir. Ayrıca araştırmada, Ganada her beş yılda bir kadın muhasebeci sayısının artış gösterdiğini ancak kariyer noktasında üst düzeylerde yer almadığını da tespit etmiştir.
Dorcaz vd.	2014	Nijerya’da bulunan kadın muhasebecilerin kariyerleri ile ilgili bir çalışma yapmıştır. Nijerya’da yer alan muhasebe firmalarından 100 kadın- 100 erkek muhasebecilere anket çalışması yapılmıştır. Çalışma sonucunda, kariyer konusunda aile hayatının her iki cinsiyeti de etkilemediği, kariyer ve meslekteki fırsatlara erişimi de etkilemediği ancak cinsiyetin mesleği seçme konusundaki sürekliliği etkilediğini belirlemişlerdir. Aynı zamanda kadın muhasebecilere çalışma konusunda daha esnek davranılması gerektiğini vurgulamışlardır.
Yaşar	2016	Çalışmasında hem kadın hem erkek muhasebecileri işlerine olan sorumlulukları ve işlerini yerine getirirken disiplin cezası alıp almadıkları yönünde kıyaslayıcı bir çalışma yapmıştır. Çalışma sonucunda kadın muhasebe meslek mensuplarının iş konusundan daha titiz davrandığı ve daha az disiplin cezası aldığı sonucuna ulaşmıştır.

Özçelik	2018	Çalışmada, muhasebe mesleğinde aktif olarak çalışan kadınların durumları ekonomik ve sosyal yönleriyle ele alınmıştır. Ve erkek çalışanlarla bir karşılaştırma yapılması amaçlanmıştır. Bu kapsamda, Rize ve Artvin’de çalışan kadın muhasebecilere anket çalışması uygulanmıştır. Çalışma sonucunda, erkek meslek mensupların bu işte kadınlara sıcak bakmadığı, ağır çalışma şartlarından dolayı kadınlara zor geldiği, ailelerin kadın muhasebeciliği seçen bireylere destek olmadığı gibi birtakım sorunlar tespit edilmiştir.
Aksoylu	2019	Aksoylu bu çalışmasında, kadın muhasebecilerin mesleki stres faktörleri üzerine çalışmış ve bu kapsamda kadın muhasebe meslek mensuplarına anket çalışması uygulamıştır. Anket çalışması sonucunda ise, kadın meslek mensuplarının paydaşlarla yaş, cinsiyet ve eğitim gibi konularda gerek mesleki gerekse çalışma şekillerine göre farklılık olduğu tespiti yapılmıştır.
Selimoğlu vd.	2020	Bu araştırmada, kadın muhasebecilerin deneyimleri, yaşadıkları zorluklar, zorluklara karşı nasıl davrandıkları gibi konular irdelenmiştir. Çalışma sonucunda, kadın muhasebecilerin meslekte cinsiyet ayrımı olmadığı ancak kadın muhasebecilerin sosyal ağlara erişim, mükellef bulma, aile yaşantısından dolayı kariyer yapamama, erkek muhasebecilerle ortak çalışmaya sıcak bakmama gibi sorunlar yaşadıkları ortaya çıkmıştır.

DİYARBAKIR İLİNDE BİR ARAŞTIRMA

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, muhasebe mesleğinde kadın olmanın mesleki açıdan değerlendirilmesinin yapılması amaçlanmaktadır. Bu çerçevede kadın meslek mensuplarına mesleği icra ederken üzerlerinde oluşan etkilerin belirlenmesi hedeflenmektedir. Çalışmadaki temel saik, kadın muhasebe meslek mensuplarının muhasebe mesleğini yaparken ne gibi zorluklarla karşılaştıkları, deneyimleri ve bunlarla nasıl baş ettikleri yönündedir. Araştırma, 05.03.2021 tarihinde Bitlis Eren Üniversitesi Etik İlkeleri ve Etik Kurulunun 02.03.2021 tarih ve 21/2-VIII sayılı kararıyla uygun görülmüştür. (Sayı No: E-66073261-050.01.01-6291)

Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada kullanılan yöntem, nitel araştırma yöntemleri içerisinde yer alan görüşme tekniklerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniğidir. Nitel araştırma, az bilinen konularla ilgili olarak sınırlı sayıda örneklem kullanarak geniş bilgi elde etmeyi hedefleyen bir araştırma yöntemidir (Ruyter & Scholl, 1998 :8). Ayrıca nitel araştırmalar, yapılacak olan araştırmadaki sorunları yorumlayıcı şekilde inceleyen bir yöntemdir (R.Altunışık vd., 2010 :302). Bundan dolayı nitel yöntem, sosyal ortamları, bu ortamlarda yer alan grupları ve gurplardaki bireyleri inceleyerek çalışmanın amacına bağlı olarak uygun cevapları bulmaya çalışır (B.L.Berg & Lune, 2015:25).

Bu araştırmanın konusunu, muhasebe mesleğini icra eden kadınların yaşadıkları sorunların ortaya çıkarılması oluşturmaktadır. Ve bu kapsamda katılımcılara araştırmanın amacına yönelik 7 adet soru yöneltilmiş ve cevaplamaları istenmiştir. Bu noktadan hareketle muhasebe mesleğini icra eden kadın meslek mensupları ile yüz yüze görüşülmesi tercih edilmiştir. Bu sebeple bu araştırmanın doğasına en uygun görülen nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Böylece konu hakkında tespit edilen ve yaşanan sorunların literatüre katkı sağlanacağı düşünülmüştür.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkiye’deki 34.753 kadın muhasebe meslek mensubu oluşturmakta olup; evrenini ise Diyarbakır ilinde faaliyet gösteren 14 kadın muhasebe meslek mensubu oluşturmaktadır. Nitel araştırmalarda örneklem büyüklüğü 1 kişi olabilir (Patton, 1990:169). Durum araştırması niteliğinde olan çalışmalarda ise bu sayı 12 kişi olabilmektedir (Gentles, Charles , Ploeg,, & McKibbon,, 2015:1783). Bu kapsamda çalışmada, Diyarbakır ilinde muhasebe mesleğini icra eden kadın muhasebecilerden 14 kişi belirlenmiş ve yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılarak görüşme yapılmıştır. Görüşme de gönüllülük esası dikkate alınmıştır ve katılımcıların tümü SMMM olarak görev yapmaktadır.

Veri Toplama

Araştırmada, görüşme tekniği yöntemi tercih edilmiştir. Görüşme, birkaç katılımcıyla bir araya gelinmesi ve araştırma kapsamında oluşturulan soruların katılım sağlayan bireylere yöneltilmesi ve elde edilen verilerin analiz ve yorumlanmasıyla oluşturulan veri toplama tekniklerindedir (S.J.Tracy, 2013 :81). Bu amaçla yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak görüşme yapılan katılımcılara araştırmanın konusu ile ilgili 7 soru yöneltilmiş, sorulara verilen yanıtlar irdelenmiş ve yorumlanmıştır. Araştırmada oluşturulan soruları içeren görüşme formu oluşturulurken ilgili alanyazın taraması yapılmış ve kadın meslek mensuplarının mesleki değerlendirmelerine ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla 14 kadın muhasebeci görüşüne başvurulmuştur. Görüşme için ilgili katılımcılara telefon edilmiş ve uygun olduğu saatler için randevu istenmiştir. Görüşmeyi kabul edenlerle ofislerine gidilerek yüz yüze görüşme yapılmış ve ses kaydı alınmıştır. Alınan ses kayıtları daha sonra katılımcı teyidi alınarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Yoğun iş nedeniyle ve pandemi süreciyle yüz yüze görüşmeyi kabul etmeyen katılımcılar ise mail yoluyla görüşme formunu doldurarak çalışmaya katkı sağlamıştır.

Veri Analizi

Kadın muhasebecilerle yapılan görüşmeler neticesinde toplamda 82 sayfa görüşme metni hazırlanmıştır. Görüşmeden elde edilen veriler, katılımcıların onay alındıktan sonra katılımcıların bilgilerinin gizli tutulması şartıyla araştırma amacına yönelik kodlama yapılmış ve bu kodları en iyi şekilde betimleyen temalar belirlenerek içerik analizi yapılmıştır. Ve bu kapsamda katılımcıların görüşlerini yansıtabilmek maksadıyla doğrudan alıntılara yer verilmiş, alıntı seçiminde de açıklayıcılık, çeşitlilik ve konuya uygunluk gibi hususlar dikkate alınmıştır.

Araştırmanın Güvenilirliği ve Geçerliliği

Nitel bir çalışmada, araştırma sonucunda toplanan verilerin raporlanması ve sonuçlara nasıl ulaşıldığının belirlenmesi güvenilirlik ve geçerlilik için oldukça önemlidir (A.Yıldırım & Şimşek , 2016 :12). Araştırmaya ilişkin bulguların kendi içerisinde tutarlı olması ve anlamlı bir bütün oluşturması gerekir. Ayrıca kavramsal çerçeve ile de uyumlu olması gerekmektedir. Bu nedenle araştırmada iç geçerlilik oldukça önemli olmakta ve araştırmacı bu noktada bir dizi önlem almalıdır (Gülbahar & Koşar , 2020 :1007). Bu çalışmada elde edilen sonuçlar iç geçerliliğe bağlı olarak katılımcıların teyidi, bulgularda doğrudan alıntılara yer verilmesi, veri toplama aracının alanyazınla tutarlılığı ile sağlanmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları ve Varsayımları

Nitel bir araştırmada sınırlılıklarının belirlenmesi verilerin güvenilirliğini göstermektedir. Sosyal bilimler alanında sınırlılıklar ilgililere çalışmanın anlaşılması ile ilgili yardımcı olmaktadır (C.Glesne, 2015 :296). Bu amaçla araştırmanın sınırlılıkları şöyledir:

- Araştırmadan elde edilen veriler katılımcıların tecrübelerini ve yaşadıkları zorlukları yansıtan ifadeler ile sınırlıdır.
- Araştırma Diyarbakır ilindeki kadın muhasebecilerle sınırlıdır.
- Araştırmanın yapıldığı zaman pandemi sıkıntısı olduğu için bazı meslek mensupları yüz yüze görüşmeyi kabul etmemiş ve bu nedenle çalışmayı kabul eden sınırlı katılımcıların katılımıyla yapılmaya çalışılmıştır.

Bu araştırmada, örneklem olarak alınan kadın muhasebecilerin görüşme formundaki sorulara verdikleri yanıtların konuyla ilgili görüşleri yansıttığı ve verdikleri yanıtlarda samimi oldukları varsayılmıştır.

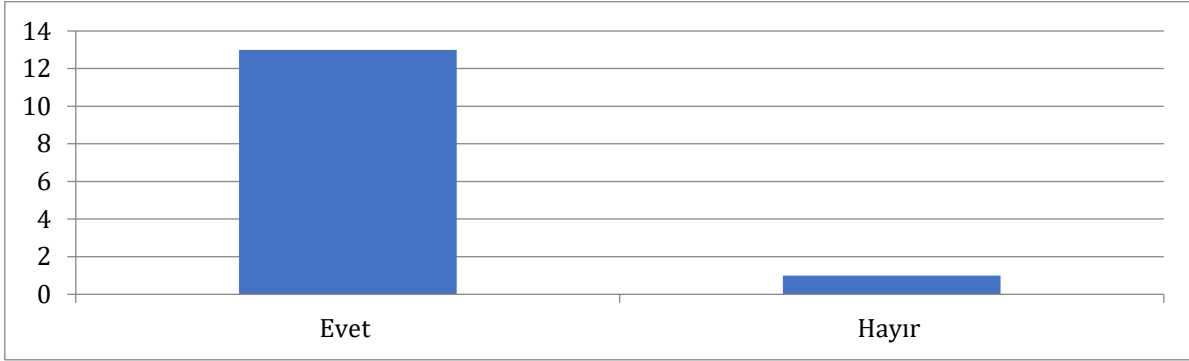
Araştırmaya Yönelik Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde araştırma sonucunda elde edilen bulgulara ve yorumlarına değinilmiştir. Araştırmada elde edilen verilerin analizleri yapılırken katılımcılara birer kod verilmiş ; her katılımcı gizlilik ilkesi gereğince adının ve soyadının baş harfleri şeklinde kodlanmıştır.

Cinsiyete Dayalı Ayrım Yapıldığına İlişkin Bulgular ve Görüşler

Toplumda yer alan bireyler, kimi zaman insanları cinsiyet, ırk,yaş, medeni durum, din gibi bir çok konuda sınıflandırma eğilimi içerisinde olmaktadır. Bu durum ise, insanların kişisel özelliklerinin geri plana itilmesine ve bağlı buldukları gruplar dışında tutularak eşit muamele görmemelerine zemin oluşturmaktadır. Böylece ortaya çıkan bu eşitsizlik çeşitli ayrımcılıkların varlığını ortaya çıkarmaktadır. Ayrımcılık içerisinde yer alan ve dikkat çekici olanlardan biri de cinsiyete dayalı ayrımcılıktır. Muhasebe meslek mensuplarında da sıkça karşılaşılan ayrımcılık türlerinden biri olan cinsiyete dayalı ayrımcılık, çalışma sonucunda elde edilen sonuçlarda gözükmemektedir.

Tablo 1. “Muhasebe Mesleğinde Çalışan Kadınlara Cinsiyete Yönelik Bir Ayrım Yapılmaktadır” Görüşüne İlişkin Bulgular

Görüşme yapılan kadın muhasebecilerin cinsiyete dayalı ayrımcılık yapılmasına ilişkin görüşlerine bakıldığında 13 kişinin “Evet” yanıtını verdiği görülmektedir. Bu durum, muhasebe mesleğinde kadın ve erkekler arasında ciddi bir ayrım yapıldığını göstermektedir. Konuya yönelik görüşler sorulduğunda ise “Evet” yanıtı veren katılımcıların bazılarının açıklamaları aşağıda yer almaktadır.

“Meslekte öncelikle ticaret erbablarının erkek odaklı olması ve erkeklerin daha çok hemcinsleri ile muhatap olmak istemeleri bizim için dezavantajdır. Bu da kadın ve erkek ayrımı yapıldığının bir göstergesidir” (Katılımcı A.P.).

“Her meslekte olduğu gibi bizim meslekte de kadınlar azınlıkta olduğu ve meslek dışında da birtakım sorumlulukları sebebiyle mesleğin gerektirdiği özeni gösteremeyeceği kanısı maalesef bir ayrıma sebep olabiliyor” (Katılımcı S.K.).

“Erkekler kadınların başarılı olmasını pek istemedikleri ve kadınların bilgili olduklarına inanmadıkları için erkek SMMM tercih ederek bu şekilde bir ayrım yaparlar ve bana göre ayrım genelde çağ dışı tutumlara sahip kişiler tarafından yapılmaktadır” (Katılımcı H.Ç.).

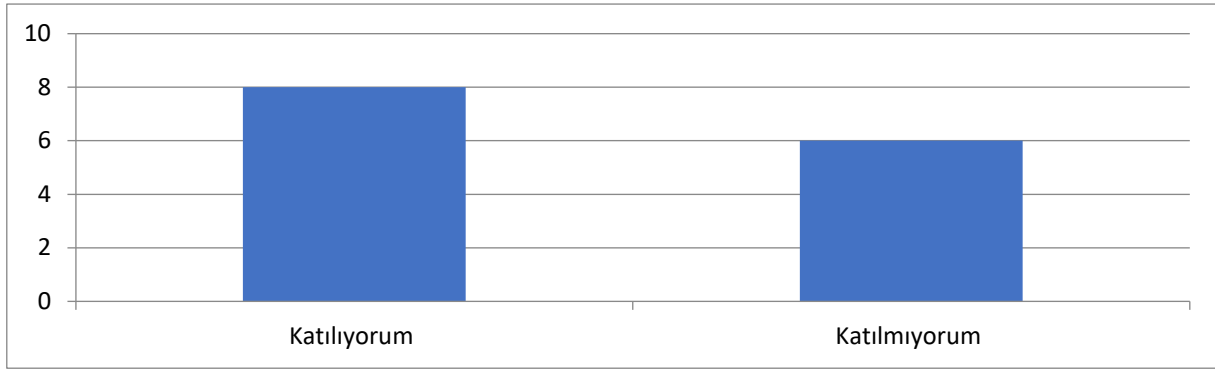
“İşverenlerin büyük geneli erkeklerden oluşuyor. Onlarda kendi hem cinsleri ile gece muhabbetlerinde hem de güncel hayatlarında daha rahat görüşüyorlar. . Ayrıca daha mesafesiz ilişkiler oluşması onlara daha güvende hissettiriyor. Ayrıca biz kadınları çok zayıf görüyorlar. Bu sebeple kadın ve erkek arasında ayrıma gidiyorlar” (Katılımcı G.K.).

“Evet, yapılıyor kadınlar bu meslekte hep geri planda tutuluyor, erkeklerin bu meslekte daha başarılı oldukları düşüncesi hâkim ancak bu çok yanlış bir düşüncedir. Çünkü işi yapan cinsiyet değildir. Bilgi ve donanımdır” (Katılımcı M.O.).

Muhasebe Mesleğinde Kadın Olarak Çalışmanın Mesleki Sorumluluk Açısından Ortaya Çıkardığı Sorunların Tespitine Yönelik Bulgular ve Görüşler

Kimi zaman muhasebe mesleğinde kadın olarak çalışmak, mesleki sorumluluğu üstlenirken çeşitli zorlukları da beraberinde getirebilmektedir. Yapılan literatür taraması sonucunda katılımcılara bu konuya yönelik yöneltilen “Muhasebe mesleğinde kadın olarak çalışmak mesleğin sorumluluğunun yerine getirilmesinde birtakım zorlukları beraberinde getirmektedir görüşüne katılıyor musunuz?” sorusuna verilen yanıtlar ve ilgili görüşler aşağıdaki gibidir.

Tablo 2. “Muhasebe Mesleğinde Kadın Olarak Çalışmak Mesleğin Sorumluluğunun Yerine Getirilmesinde Birtakım Zorlukları Beraberinde Getirmektedir.” Görüşüne İlişkin Bulgular

Bu soruya verilen yanıtlara bakıldığında 14 katılımcıdan 8'inin “Katılıyorum” ve 6'sının ise “Katılmıyorum” yanıtı verdiği görülmektedir. Bu durum, kadın olarak çalışmanın mesleki açıdan bir takım zorlukları ortaya çıkardığının göstergesidir. “Katılıyorum” yanıtını veren katılımcılara “Neden katılıyorsunuz?” sorusu yöneltildiğinde “ muhasebe mesleğinin büro dışındaki işleri de kapsamasından dolayı kadın olmanın getirdiği zorluklar, mesleki olarak erkeklerle çok fazla muhatap olunması bazen işlerimizi sekteye uğratmaktadır” gibi görüşler bildirilmiştir. “Katılıyorum” yanıtını veren bazı katılımcılara ait görüşler şöyledir:

Her zaman daha öncelikli bireyler vardır. Bu meslekte de öncelik erkelere veriliyor. Normal prosedürü uygulamak bile çok emek, çatışma gerektirir. Bütün bunlar, kadın olmanın mesleki zorluklarını teşkil ediyor” (Katılımcı G.K.).

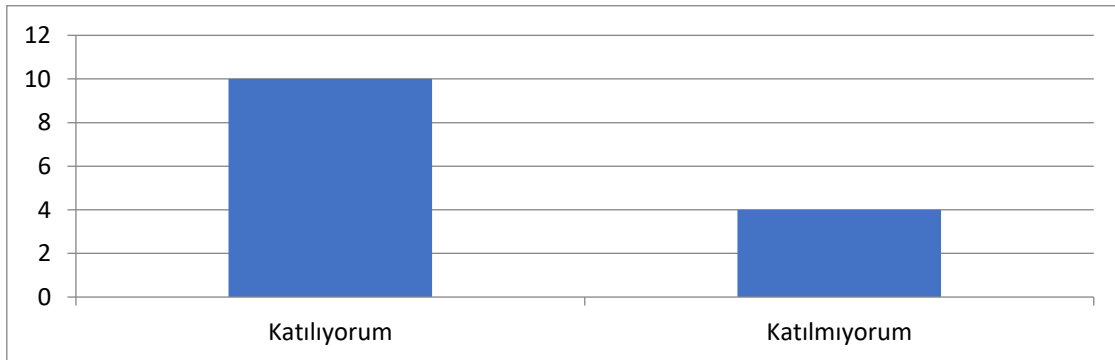
“Kadın Olarak iş hayatında olmak tüm sektörlerde olduğu gibi muhasebe sektöründe de zorluklar barınmaktadır çünkü kadın her ne kadar iş hayatında olsa da ev hayatında da maalesef aktif olarak çalışmak zorunda kalıyor özellikle çocuk sahibi olan kadınlar bu sorumluluğu da sırtlayınca oldukça zorlu bir çalışma hayatına katlanmak zorunda kalıyor” (Katılımcı V.E.).

“Erkekler mesleki açıdan daha rahat davranıyorlar biz kadınlara göre. Bir cezai işlem olursa karşılıklı konuşup, birbirlerine bağırıp hallediyorlar. Biz kadınların sadece muhasebe işinde değil bütün işlemlerde daha dikkatli davranma zorunluluğumuzun olduğunu düşünüyorum. Çünkü karşı tarafla yüz göz olmak istemiyoruz” (Katılımcı H.K.).

Muhasebe Mesleğinde Kadın Olarak Çalışmanın Mükelleflerle Olan İlişkilerinin Belirlenmesine Yönelik Bulgular ve Görüşler

“Muhasebe mesleğinde kadın olarak çalıştığımız için kimi zaman mükelleflerle sorunlar yaşanmaktadır görüşüne katılıyor musunuz?” sorusuna verilen yanıtlar incelendiğinde 14 katılımcının 10'unun “Katılıyorum” , 4'ünün ise “Katılmıyorum” yanıtı verdiği görülmektedir. Bu durum, muhasebe mesleğinde kadın olarak çalışmanın mükelleflerle sorunlar yaşamaya sebep olduğunu göstermektedir.

Tablo 3. “Muhasebe mesleğinde kadın olarak çalıştığımız için kimi zaman mükelleflerle sorunlar yaşanmaktadır görüşüne katılıyor musunuz?” Görüşüne İlişkin Bulgular

“Katılıyorum” yanıtını verenlere ise hangi tür sorunlarla karşılaştıkları sorulmuş ve şu şekilde yanıtlar alınmıştır.

“Her başlanılan müşteri ile önce güvenmesini sağlayacak özveride bulunmak gerekir. Bizden daha çabuk vazgeçerler ve küçük hataları bile büyütürler. Erkeklerin yaptığı hataları daha çabuk unuturlar. Sürekli diken üzerinde oluruz” (Katılımcı M.O.).

“Müşterilerimiz hemen her konuda arayıp şunu yapar mısınız bunu yapar mısınız diye sürekli arıyorlar. Mesleğimizle ilgili olmayan konuları bile biz yapıyoruz. Erkekler meslektaşlarımıza böyle bir durum söz konusu değil, onlar hemen başından atıyorlar diyebilirim. Özellikle ücret konusunda çok sıkıntı yaşıyoruz. Biz kadınlar belki de naif, kibar ve anlayışlı olduğumuz için mükelleflerden parayı zor tahsil ediyoruz. Bazen zorla istediğimde ise defterini götürmekle tehdit ediyor” (Katılımcı T.D.).

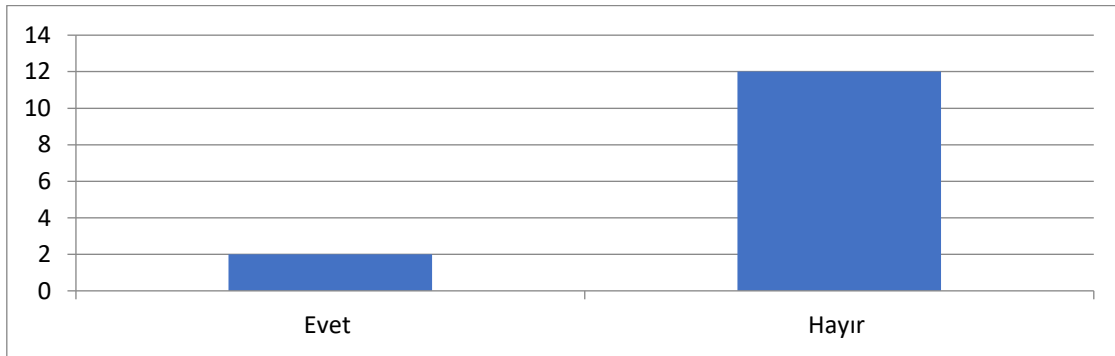
“Kadınları ve yaptıkları işlerini pek ciddiye almazlar bu da bazen çeşitli sorunlar ortaya çıkarır” (Katılımcı F.Y.).

“Evet bu konuda ciddi sorunlar yaşıyor, özellikle muhafazakar toplumlarda bu tür sorunlar çok daha fazla olmaktadır. Çünkü bazen bu durumdan dolayı erkekler tercih ediyor. Bu da kadınları bu meslekte biraz geri plana itiyor ve yıpratıyor” (Katılımcı Ş.S.).

Muhasebe Mesleğinde Kadın Olarak Çalışmanın Avantajlarına İlişkin Bulgular ve Görüşler

Diyarbakır ilinde yapılan bu çalışmaya katılım sağlayan kadın muhasebe meslek mensuplarına “Muhasebe Mesleğinde Kadın Olarak Çalışmanın Avantajları olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusu yöneltilmiş ve bu soruya katılımcılardan alınan yanıtlara ve görüşlere aşağıda değinilmiştir.

Tablo 4. Muhasebe Mesleğinde Kadın Olarak Çalışmanın Avantajları olduğunu düşünüyor musunuz?” Görüşüne İlişkin Bulgular

Katılımcıların 12 ‘si “Hayır” yanıtını verirken; 2’si ise “Evet” yanıtını vermiştir. Araştırmadaki bu veriye göre, kadınlar tarafından muhasebe mesleğinin avantajlarının olduğu düşünülmemektedir. Sorumuza “Evet” yanıtını veren katılımcılara avantajlı olduklarını düşünmelerinin nedeni sorulduğunda ise şu görüşler paylaşılmıştır.

“Kadın olarak çalışmanın illaki avantajları vardır. Ne diye sorarsanız: Mükellefler bize karşı biraz daha sakın bir üslupla yaklaşıyorlar ve bu da işimize daha kolay adapte olmamızı sağlıyor” (Katılımcı A.B.).

“Evet avantajları da var. Sadece erkeklerin değil kadınlarında zorluklarla başa çıkabileceğini göstermesi en büyük avantaj ve daha çok erkek egemen olduğu düşünülen görüşü yok etmesi de büyük bir avantajdır bana göre” (Katılımcı Z.Y.).

Muhasebe Mesleğindeki Yoğunluğun Aile Hayatına ve Sosyal Hayata Olan Etkilerine İlişkin Bulgular ve Görüşler

Muhasebe mesleğinin yoğunluğunun aile hayatı ve sosyal hayata olan etkisini irdelemek amacıyla yöneltilen “Muhasebe mesleğinin yoğunluğu aile hayatını ve sosyal hayatı etkilemektedir. Kadın muhasebeci olarak buna katılıyor musunuz?” sorusuna verilen yanıtlar incelendiğinde katılımcıların tümünün olumlu yanıt verdiğini yani “Katılıyorum” görüşünü savundukları ortaya çıkmaktadır. İş

hayatının yoğunluğunun aile hayatına özellikle evli olan meslek mensuplarında çocuklarına yansıdığı yönünde birçok görüş paylaşılmıştır. Bunu destekleyen görüşlerden bazıları aşağıdaki gibidir:

“İş yoğunluğundan kaynaklı kimi zaman ailemize ve dış çevremize yeterince zaman ayırmakta zorlanıyoruz. Bu nedenle özellikle çocuklarımızla ilgilenirken sıkıntılar yaşamaktayız” (Katılımcı A.A.).

“Kadının anne faktörü ve içinde bulunduğu yoğun iş hayatının yanında ayrıca aile sorumluluğunun olması taşınan yükleri iki kat daha attırmaktadır. Bu da zaman zaman hem aile bağlarına ve işimize hem de stresten dolayı sağlığımıza zarar vermektedir” (Katılımcı A.P.).

“Maalesef erkek egemen toplumda kadının dışarda çalışmasının dışında evdeki bütün sorumlulukları da üstlendiğinden sosyal hayat olumsuz etkilenebiliyor” (Katılımcı Ç.O.).

“Son zamanlarda yaşanan pandemi nedeniyle muhasebecilik mesleği çığırından çıktı. Çünkü mevzuat sürekli değişiyor. Kanunlar sürekli değişiyor. Türkiye, bu kapsamda veri tabanı oluşturduğu için birçok işi bizim üzerimden yürütüyor. Devlet kademelerindeki tecrübesiz kişilerin yer alması mevzuat ve kanunları yapboz dünyasına dönüştürdüğü için gereksiz ve verimsiz işlerden dolayı yorucu ve yıpratıcı olmaktadır. Bu nedenle, ana faaliyetimizi yapamıyoruz. Bu da hayatımızı olumsuz etkilemektedir” (Katılımcı G.K.).

“Hem aile hayatını hem de sosyal hayatımızı çok fazla olumsuz yönde etkilemektedir. Özellikle beyannamelerin son günlerinde ne olursa olsun buna ölüm dahi beyannameleri vermek zorundayız. Sosyal hayatın içinde çok fazla yer alamıyoruz” (Katılımcı H.K.).

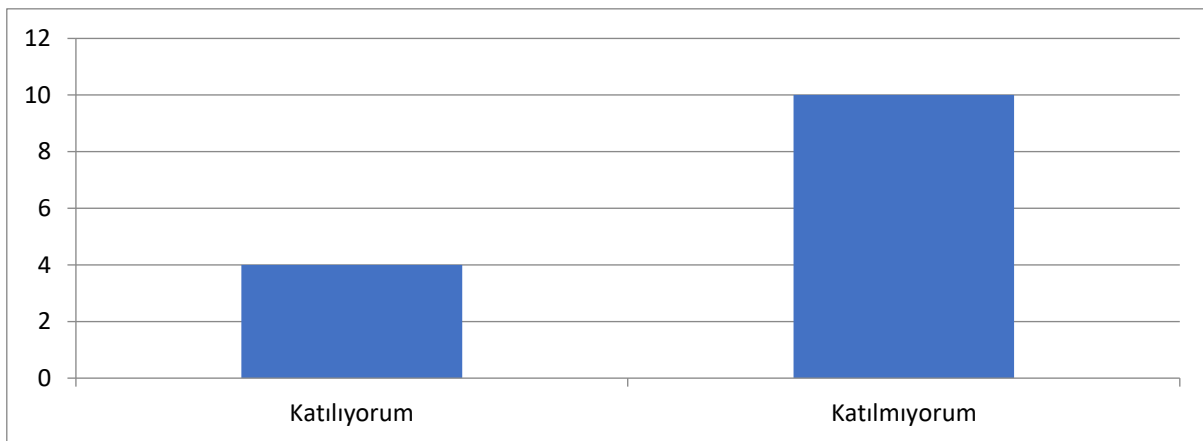
“Muhasebe mesleği sürekli güncelleme gerektiren bir meslek. Son yıllarda teknolojinin daha yoğun olarak işe girmesi ile bu güncelleme hem mesleki hem de teknolojik olarak katlanarak sürmektedir. Maalesef ev hayatının da yoğun olması ile beraber kadınlara sosyal alanda zaman geçirme anlamında herhangi bir imkân kalmamaktadır” (Katılımcı V.E.).

“Muhasebecilik, gerçekten çok özen ve çalışmayı gerektiren bir meslek. Bu nedenle kimi zaman ailelerimize, sosyal hayatımıza gereken önemini veremiyor birçok konuda yoksun kalıyor ve bırakıyoruz. Bu da ister istemez ilişkilerimize yansıdığı için bizi zaman zaman üzüyor. Hele bir de evli ve anne iseniz o zaman daha çok yoruluyor ve yıpranıyorsunuz. Ama mesleğinizi de seviyorsanız bazen bunları sineye çekebiliyorsunuz” (Katılımcı Z.Y.).

Erkek Meslek Mensupları ile Beraber Çalışma Düşüncesine Yönelik Bulgular ve Görüşler

Çalışmaya katılım sağlayan meslek mensuplarının erkeklerle beraber çalışmayı isteyip istemediklerinin değerlendirilmesine ilişkin düşünceleri sorulduğunda edinilen bulgular şöyledir:

Tablo 5. Kadın muhasebe meslek mensupları mesleği icra ederken yaşadıkları sorunları gidermek adına erkek meslek mensuplarıyla çalışmayı tercih ederler? Görüşüne ilişkin bulgular

Tablo 5'e göre, katılımcı kadın muhasebecilerin 10'u "Katılmıyorum" yanıtını vermiş; geri kalan 4'ü ise "Katılıyorum" yanıtını vermiştir. "Katılıyorum" yanıtını verenlere katılma sebepleri sorulduğunda "erkeklerin dışarıdaki işleri daha başarılı yaptıkları, kadınların hem aile hayatı hem de işle ilgili bir takım işleri yürütürken yaşadıkları sorunların var olması nedeniyle erkeklerle çalışmaya sıcak baktıkları"

yönünde bir takım görüşlere yer verilmiştir. Bu kapsamda değinilen görüşlere ilişkin doğrudan alıntıların bazıları şöyledir:

“Genelde muhatap olunan kesim erkeklerden oluştuğu için tercih edebiliyoruz” (Katılımcı Ç.O.).

“Onlar dışarıda çalışmaya uygunlar, müşteri bulmak koşturmaktan hoşlanıyorlar büroda kalmak onlar için sıkıcı bizde içerde olmak istiyoruz kontrol denetim toparlamak bizim için çok daha kolay olur” (Katılımcı S.K.).

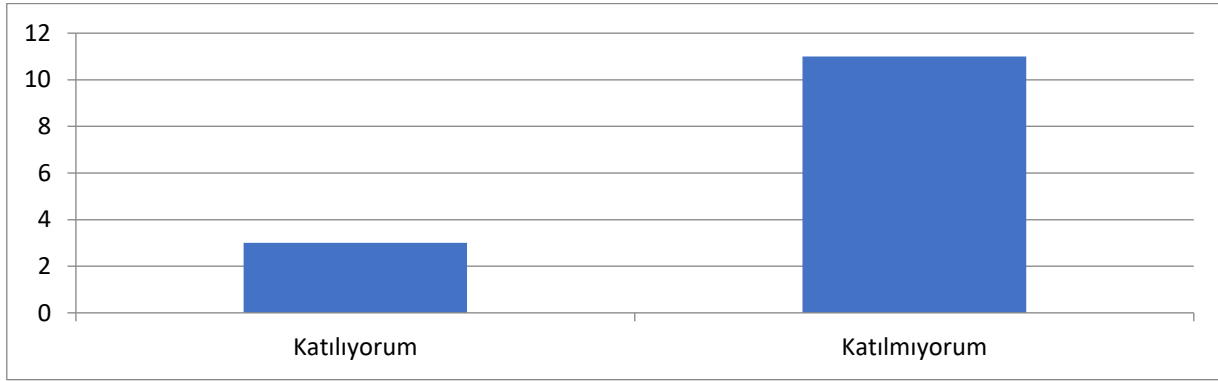
“Çünkü onlar dışarı ile daha bağlantılı olabiliyor ve bu durum da biz bayanların işini kolaylaştırıyor. Onlar dışarda olunca biz de işin mutfağında oluyoruz çoğu zaman” (Katılımcı F.Y.).

“Doğu illerinde çalışma hayatında daha çok erkek olduğu için, erkekler erkeklerle daha iyi anlaşır düşüncesinden dolayı erkeklerle çalışmayı tercih etmekteyiz” (Katılımcı A.P.).

Muhasebe Mesleğinde Çalışan Kadınların Kariyer Yapmalarına İlişkin Bulgular ve Görüşler

Bu meslekte kadın olarak çalışmanın kariyer planlarına olan etkilerini değerlendirmek amacıyla sorulan “Kadın olarak bu meslekte kariyer yapmanın zor olduğu görüşüne katılıyor musunuz?” sorusuna verilen yanıtlara bakıldığında ulaşılan bulgular aşağıdaki gibidir.

Tablo 6. “Kadın olarak bu meslekte kariyer yapmanın zor olduğu görüşüne katılıyor musunuz? Görüşüne İlişkin Bulgular

“Katılıyorum” yanıtını veren katılımcı sayısı 3 iken; “Katılmıyorum” yanıtını verenlerin sayısı ise 11’dir. Bu verilere göre, katılımcıların çoğunluğu muhasebe mesleğinde kadın olarak kariyer yapmanın zor olmadığı görüşünü savunmaktadır. Kariyer yapmanın zor olduğunu düşünen katılımcıların neden bu şekilde düşündüklerini öğrenmek amacıyla açıklama yapmaları talep edildiğinde ise verilen yanıtlar şu şekilde olmuştur.

“Kadın olarak yapılmayacak meslek yoktur bu ayrıma inanmıyorum ama maalesef toplumda kadına yüklenen sorumluluklar arttıkça kariyer yapmasına engel durumlar ortaya çıkıyor aile yaşantısında her zaman kadınlar erkeklerden daha fazla sorumluluk almak durumunda kaldığı için kariyeri ile ilgili sürekli engellerle mücadele etmek zorunda kalıyorlar” (Katılımcı V.E.).

“Bu mesleğin yukarıda belirttiğim gibi çok ama çok zorlukları var ama kariyer önünde bir engel mi hayır. Ama şu da bir gerçek ki erkekler bize göre bu konuda daha avantajlı. Zaten ülke geneline bakınca kadın muhasebeci sayısının erkeklerden daha az olması bunu haklı kılıyor değil mi?” (Katılımcı A.B.).

“Muhasebe mesleği sürekli güncellik isteyen bir meslektir. Bu nedenle siz de sürekli kendinizi yenilemek ve güncellemek zorundasınız. Kadın olarak yoğun iş temposu ve aile hayatı buna pek imkân vermediği için kimi zaman kariyer yapmak zor olmaktadır elbette. Ama mesleği seviyorsanız ve fedakârlık yaparsanız kariyer yapma imkânınız da olur” (Katılımcı S.Ş.).

SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

Çalışma hayatında yer edinen kadınların gerek çalışma hayatında gerekse sosyal ve toplumsal hayatta birçok olumsuzlukla karşı karşıya kaldığı görülmektedir. Toplumda var olan ayrımcılık ve şiddet gibi durumlar ise bu olumsuzlukları daha da yoğunlaştırmaktadır. Bu durum ise, kadınların muhasebe

mesleğinde, yöneticilik gibi sorumluluk getiren işlerde daha az temsil edilmesine, kariyer açısından desteklenmemesine, başarılarının göz ardı edilmesine ve muhasebe gibi yoğun çalışma gerektiren mesleklere uygun görülmemesine sebep olmaktadır. Bu amaçla bu çalışmadaki temel amaç, muhasebe mesleğinde kadınların yaşadıkları zorluklara rağmen bu meslekte var olduklarını ortaya koymaktır. Bu kapsamda yapılan bu çalışmada, katılımcıların yaşadıkları zorlukları ve mesleğe ilişkin bir takım görüşleri ortaya koymak amacıyla doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Araştırma sonucunda, muhasebe mesleğinde kadın olarak çalışmanın zor olduğu, muhasebe mesleğinde kadın-erkek açısından cinsiyet ayrımının var olduğu, aile ve sosyal hayatı birçok açıdan olumsuz yönde etkilendiğine ilişkin durumların tespiti yapılmıştır.

Çalışmada katılımcılar, muhasebe mesleğinde kadın ve erkekler arasında ciddi bir cinsiyet ayrımının yapıldığını savunmaktadırlar. Çalışma verilerine bakıldığında, 13 katılımcının cinsiyet ayrımı yapıldığına dair düşüncesinin olduğu ortaya çıkmıştır. Cinsiyet ayrımının var olduğunu savunan katılımcı kadınların bu meslekte azınlıkta olduğu, geri plana itildiğini, başarılı görülmedikleri ve zayıf görüldükleri şeklinde görüşler beyan etmişlerdir.

Kadın olarak muhasebe mesleğinde çalışmanın zorluklarının var olduğunu savunan katılımcı sayısının fazla olması, bunu aile hayatında kadınların daha ağırlıklı rol almalarına, erkeklerin kadınlara göre mesleki olarak daha rahat olmalarına bağlamışlardır. Bunun yanısıra, kadınlar aile hayatından dolayı bazen muhasebe işleyişine ilişkin işleri aksatabilmekte; bu durum da çeşitli cezai sonuçlar doğurabilmektedir. SGK girişlerinde yapılan hatalar, beyanneme hazırlamada yaşanan aksaklıklar gibi.

Meslekte kadın olarak çalışmanın aile ve sosyal hayata olan etkilerine ilişkin verilere bakıldığında, katılımcıların tamamının aile ve sosyal hayatlarında sorunlar yaşadıkları görülmektedir. Kadınların muhasebe işinin yoğun olmasından dolayı annelik rolünü üstlenmede kimi zaman zorlandıkları, muhasebe mesleğinin sürekli değişime açık olması, mevzuat değişikliklerinin olması, özellikle yaşanan pandemi sürecinden dolayı iş yoğunluğunun daha da artmış olması gibi sebeplerin hem aile hayatlarına hem de sosyal hayatlarına olumsuz yansıdığı yönünde görüşler bildirmişlerdir.

Erkekler ile beraber çalışmaya çok sıcak bakmadıkları görüşünü ortaya çıkaran yanıtlara bakıldığında, çoğunluğun erkeklerle çalışmayı istemediği ortaya çıkmıştır. Çalışmayı düşünenler ise, erkeklerin büro dışı ile daha rahat iletişim kurabilmesi, kadınlar kadar sorumluluklarının fazla olmaması (Aile, annelik vb.) gibi sebeplerin bu konuya sıcak bakmalarında etkili olduğunu savunmuşlardır.

Mükelleflerle yaşanan sorunlara bakıldığında ise, 10 kişinin sorunlar yaşadığına dair, 4 kişinin ise sorun yaşamadığına dair bulgular edinilmiştir. Yaşanan sorunlar, daha çok kadınları muhasebe mesleğinde başarılı bulmamaları ve bu nedenle tercih etmemeleri ve erkekleri daha fazla muhatap almaları gibi durumlarla açıklanmıştır.

Katılımcılar, her ne kadar mesleğin yoğun ve sıkıntıları olduğunu dile getirsel de meslekte kariyer yapmanın zor olmadığını da ilgili soruya verilen yanıtlarla belirtmişlerdir. 11 kişinin zor olmadığı yönünde görüş beyan etmesi bunu doğrular niteliktedir. Kalan 3 katılımcı ise bu meslekte kadın olarak kariyer yapmanın zor olduğunu savunmuştur.

Sonuç olarak, diğer meslek gruplarında olduğu gibi muhasebe mesleğinde de erkekler gibi kadınların da rol alması toplum adına oldukça önemli bir gelişmedir. Bu çerçevede, muhasebe meslek mensuplarının yapmak zorunda oldukları işlemlerin sayısının biraz daha azaltılabilmesine ilişkin yasal düzenlemelerin ve sürekli değişime uğrayan mevzuatların sayısının azaltılması gibi uygulamalar aşırı çalışma yükünü azaltmada etkili olabilecektir. Böylece, meslek mensuplarına yönelik rol tanımlaması daha açık bir şekilde belirlenecek, meslekle ilgili işlerde yetkilendirilme ve sorumlulukların taraflarca daha kolay anlaşılır olması sağlanacaktır. Bu durum hem erkek hem de kadın meslek mensupları açısından mesleki sorumluluğu yerine getirmede kolaylıkları da beraberinde getirecektir. Bahsedilen sorunların giderilmesiyle kadın muhasebe meslek mensupları hem iş hayatında hem de aile ve sosyal hayatlarında daha az stresle çalışabilecektir. Bununla birlikte, hem iş hayatların da hem de aile hayatlarında başarılı olma imkânı elde edebileceklerdir. Mesleğe olan bakış açıları daha da olumlu şekilde gelişecek ve kariyer yapma noktasında daha da istekli davranabileceklerdir. Ayrıca, kadın ve erkek muhasebecilerin bir

araya getirilerek çeşitli mesleki eğitimlerle desteklenmeleri daha da aktif çalışma isteği oluşturabilecek ve birbirlerinin sorunlarını anlama noktasında yardımcı olabilecektir.

Bu çalışmanın, nitel veri toplama yöntemiyle yapılmış olması ve sadece Diyarbakır ilindeki kadın muhasebecileri kapsamaktadır. Bu konuya ilişkin çalışma yapacak ön araştırmacılar, ülkemizde bulunan diğer kadın muhasebe meslek mensuplarını da çalışmalarına dahil ederek; farklı örneklemeler ve farklı analiz yöntemlerini kullanarak alanyazının gelişmesine katkıda bulunabilirler.

KAYNAKÇA

- 3568 Sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu,. (18.02.2021). <https://www.mevzuat.gov.tr/>. adresinden alınmıştır
- TÜRMOB. (20.01.2021). <https://www.turmob.org.tr:https://www.turmob.org.tr/istatistikler/c8172e63-2bef-4919-a863-86e403bdfd0a/meslek-mensubu-dagilim-tablosu--sm-smmm-> adresinden alınmıştır
- Ağca, A., & Yalçın, N. (2009). Muhasebe Mesleğinde Kadın Olmak Bir Sorun Teşkil Eder mi? *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(24), 37-46.
- Akın, N. (2017). İşletme Bölümü Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Faktörlerin Bulanık Dematel Yöntemi İle Değerlendirilmesi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 13(4), 873-890.
- Akın, O., & Onat , O. (2015). Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Meslek Seçimini Etkileyen Faktörler: Demografik Farklılaşmalar Üzerine Bir Araştırma. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 8(15), 297-312.
- Aksoylu, S. (2019). Investigating the Reasons of Occupational Stress by Demographic Factors on Female Accounting Professionals: The Case of Kayseri Province. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*(83), 249-262.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Yıldırım, E., & Bayraktaroğlu, S. (2010). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı*. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Berg, B., & Lune, H. (2015). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (H. Aydın, Çev)*. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Can, A., Karaca , N., & Gökgöz , A. (2010). Balkan Kökenli Muhasebecilerin Muhasebe Mesleğini Seçme Nedenleri Üzerine Bir Araştırma: Sakarya İli Örneği. *2.Uluslararası Balkanlarda Sosyal Bilimler Kongresi*. Prizen-Kosova.
- Dorcas,A, Obiamaka, N., & Folashade, O. (2014). Career Advancement of Female Accountants in Accounting Professional Practice in Nigeria. *IOSR Journal of Business and Management (IOSR-JBM)*, 14-18.
- Gentles, J., Charles , C., Ploeg,, J., & McKibbon,, K. (2015). *Sampling in qualitative research: Insights from an overview of the methods literature*. . The Qualitative Report.
- Glesne, C. (2015). *Nitel Araştırmaya Giriş (A. Ersoy ve P. Yalçınoğlu, Çev.)*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Gökgöz, A., & Zeytin, M. (2012). Muhasebe Mesleğinin Seçilmesini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi: Yalova Ve Bilecik İlleri Örneği. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 4(8), 67-85.
- Gülbahar, Ç. A., & Koşar , D. (2020). Özel Okul Yöneticilerinin Yetenek Yönetimine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 8(3), 1000-1028.
- Özçelik, M. K. (2018). Türkiye'de Muhasebe Mesleğinde Kadınların Durumu İle İlgili Bir Alan Araştırması . *Case Studies in Business and Sport Sciences*, 7-23.
- Özdemir, A. (2010). Potansiyel Girişimci Olan Kadınların Motivasyon Faktörleri ve Eskisehir'de Bir Araştırma. *Ege Akademik Bakis Dergisi*, 10(1), 117-139.
- Patton, M. (1990). *Qualitative Evaluation and Research Methods*. Beverly Hills, CA: Sage.

- Rudman, L., Moss-Racusin, C., Phelan, J., & Nauts, S. (2012). Status Incongruity and Backlash Effects: Defending the gender hierarchy motivates prejudice against female leaders. *Journal of Experimental Social Psychology*, 165-179.
- Ruyter, K., & Scholl, N. (1998). Positioning Qualitative Market Research: Reflections from Theory and Practice. *Qualitative Market Research: An International Journal*, 1(1), 7-14.
- Selimoğlu, S., Cengiz, A., Özdemir, A., Yalı, B., & Yiğit, M. (2020). Sayıların Görül(e)meyen Kahramanları Kadın Muhasebeciler: Eskişehir'de Keşifsel Bir Araştırma. *Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi*(60), 1-18.
- Tracy, S. (2013). *Qualitative Research Methods: Collecting Evidence, Crafting Analysis, Communicating Impact*.
- Twum, E. (2013). The Accounting Profession and the Female Gender in Ghana. *Accounting and Finance Research*, 3(1), 54-62.
- Wood, W., & Eagly, A. (1999). Eagly, A. H., ve Wood, W. (1999). The origins of sex differences in Human behavior: Evolved dispositions versus social roles. *American Psychologist*, 408-423.
- Yardımcıoğlu, M. (2008). Muhasebe Mesleğinde Bayanların Durumu: ABD ve Türkiye Karşılaştırması. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*(38), 147-152.
- Yaşar, A. (2016). Muhasebe Meslek Mensuplarının Mesleki Kurallara Duyarlılığının Cinsiyet Yönünden ArşılKaştırılması: 2001-2015 Disiplin Cezaları Yönünden Bir İnceleme. *Journal Of Human Sciences*, 13(2), 3413-3428.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.